

TÄÄHEKE

NR. 11
1965

SUUR

48

OKTOOBER

Pilt autahviti

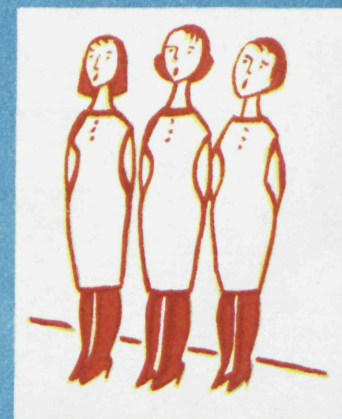
Oktoobripühadeks pandi Mare Teras pilt vabriku „Kommunaar“ autahvile. Miks? . . .

Selles vabrikus tehakse kingi. Siin on palju töölisi. Ühed õmblevad kingapealseid, teised kleebivad pealsetele voodrit, kolmandad panevad pinsolit. Nii on igal töölisel oma töö. Aga Mare Teras oskab teistest rohkem: ta võib pealseid õmmelda, voodrit kleepida, pinsolit paika panna. Ta õppis vabal ajal kõik töövõtted selgeks. Ta on ju kommunistlik noor ja tahab oma tööga eriti kasulik olla. Ja ongi! Kui keegi jääb haigeks või mõnel muul põhjusel ei saa tööle tulla, võib teda nüüd asendada Mare Teras.

Töölised peavad Mare Terasest lugu. Ta valiti tsehhi ametiühingukomitee esimeheks. Kui kellelgi on

töös mingi viperus, tullakse esimehe juurde. Tema püüab igaüht aidata. Suvel hoolitses Mare Teras selle eest, et kõik tsehhi töölised said oma lapsed pioneerilaagrisse saata. Ta korraldab huvitavaid ekskursioone ning kino ja teatri ühiskülastusi. Mare Teras juhitud hakkasid töökaaslased rohkem huvi tundma ka isetegevuse vastu. Mare Teras on tubli sportlane. Mängib väga hästi lauatennist. Kogu vabrikus ei ole naist, kes lauatennises tema vastu saaks. Mare Terasel on esimene spordijärk.

Ta oskab ka palju ilusaid laule. Kui kord laulma hakkab, siis ei taha lõppu tulla. Tsehhis moodustas ta naisansambli. Ansambel tuli vabriku isetegevuse olümpiaadil teisele kohale. Öhtupoolikutel käis Mare

Illustreerinud S. VALJAL

Teras veel laulmas Rahvaloomingu Maja naisansambelis. Esineti mitmel pool, mõnel korral ka televisioonis. Praegu Mare Teras enam ansambelis ei laula, sest tal on nüüd väike Külli.

Küllil on kõigest kaheaastane. Ja nii elav on see tüdrukuke, et vist ei püsiks pudeliski paigal. Tahab muudkui kõike teada ja kõiki mängu mängida. Sellepärast peabki Mare Teras pärast tööd kohe koju ruttama. Ta teeb süüa, kraamib tube ja mängib siis Külliga või nad lähevad Kadriorgu jalutama.

... Autahvlile pannakse kõige paremate töötajate pildid. Nüüd tead, miks on seal ka kommunistliku noore Mare Terase pilt.

KAIDU LIIVA

A. RAMMO fotod

MANIVALD KESAMAA

VÄIKEST LIPPU KANNAN VEEL

OLEN TÕESTI VÄIKE VEEL –
SEDA MA EI SALGA –,
SUURTE MEESTE RIVIS JUST
HÄSTI EI PEA JALGA.
AGA KUI OKTOOBRIPÄEV
PANEB LOITMA LIPUD...
RONGKÄIK ALGAB. SINNA SIIS
ÕHINAGA KIPUN.

ISA ÜTLEB: „TULE, POISS!
KÄI, ME RIVIS ASTU.
OKTOOBRIPÄEVA VÕTAME
MÕLEMAD NII VASTU.
AINULT VEIDI HALB ON SEE –
PALJU AASTAID NÕUAB –,
RIVIS SUURI LIPPE VEEL
KANDA SA EI JÕUA.“

„POLE VIGA,“ UTLEN MA.
„MINU LIPP ON VÄIKE.
TA ON TULIPUNANE
NAGU TÕUSEV PÄIKE.
TAL ON TÄPSELT SAMA VÄRV,
MIS SU LIPUKANGAL.“

NAERUL ISA SILMAD ON.
LÄHME. RONGKÄIK ALGAB.

ANNAB SAMMU HOIDA VAST!
RIVIS KINDLALT RÜHIN.
TERVIST, MEIE KAUNIS MAA!
HÄID OKTOOBRIPÜHI!
SUURED LIPUD LEHVIVAD,
VÄIKSED NENDE JUURES.

ISA LIPPU KANNAN KORD,
KUI MA OLEN SUUREM.

Kus LENIN sündis

SERGEI ALEKSEJEV

Ühel pühapäeval turupäeval hakkasid erinevatest paikadest kokkusõitnud talupojad vaidlema, kus on Lenin sündinud.

„Ta sündis kaugel Uraali taga,“ ütles üks.

„Sugugi mitte,“ segas end teine vahele. „Lenin on siitkandist pärit. Ta on siinne, meie maakonna mehi.“

„Siinne!“ ei kannatanud kolmas välja. „Tean kindlasti, et Vladimir Iljitš on Siberi inimene. Ta on pärit Leena jõe äärest. Vaat kust Vladimir Iljitš põlvneb.“

„Ei ole Siberist,“ sõnas neljas. „Vladimir Iljitš sündis Petrogradis, endises Sankt-Peterburis.“

„Hoopis Moskvast,“ kinnitas viies.

„Tuulast!“ kisas kuues.

„Smolenskis.“

„Ta on Kurskist pärit, Kurskist! Gluhhovi linnast.“

„Tambovist.“

„Rjazanist.“

„Tverist.“

Kus siis Lenin sündis?

Talupoegade vaidlus ei tahtnud kuidagi vaibuda.

„Ta on Orjolist pärit.“

„Pensast!“

„Jelna jaamast.“

„Ta sündis maal.“

„Mis jutt see on – maal! Lenin sündis linnas!“

Vaidlejate ümber kogunes inimesi. Talupojad pöördusid kõigi poole, et oma küsimusele vastust saada.

„Kallis inimene,“ kõnetasid nad esimest võorast, „kus sündis seltsimees Lenin?“

Võoras jäi mõttesse.

„Täpselt ei tea, aga kindel on see, et ta sündis mägedes. Sealt on pärit tema terav pilk. Lenin näeb nagu kotkas.“

„Äkki ongi õige, et ta sündis mägedes,“ jäid talupojad nõusse, ent otsustasid siiski veel kord kontrollida. Pöördusid teise poole:

„Kallis inimene, kus sündis seltsimees Lenin?“

Ka tema jäi mõttesse.

„Lenin sündis stepis,“ teatas ta kindlalt. „Selles pole mingit kahtlust. Sealt on pärit tema leninlik laiahaar-delisus.“

„Tõsi ta on,“ sõnasid talupojad. „Kindlasti on ta stepi-avaruses sündinud.“ Igaks juhuks küsisid siiski kolmandagi võõra käest:

„Kallis inimene, kus sündis seltsimees Lenin?“

Nagu eelmised, pidi ka kolmas järele mõtlema.

„Teate mis,“ vastas kolmas. „Vladimir Iljitš sündis metsarikkais paigus. Päris tõsi! Vladimir Iljitš on väga sitke inimene ja tema sitkus on sealt pärit.“

Nüüd olid talupojad täielikus segaduses. Tundus jälle, et vastus on – õige.

Kus Lenin siiski sündis? Oli see alles üks raske küsimus.

Talupojad tõmbasid natuke hinge. Pühkisid otsmikult higi. Tahtsid uuesti otsast alustada, kui äkki keegi asjalikult sõnas:

„Läki vallanõukogusse esimehe juurde.“

Läksidki esimehe juurde, rääkisid loo ära, miks nad vaidlesid. Esimees kuulas neid, naeratas, vaatas siis talupoegadele otsa ja lausus:

„Seltsimees Lenin sündis Simbirskis. Laia ja veerikka Volga ääres.“ Mõtles siis ja vaatas talupoegadele uuesti otsa:

„Nii et teil pole vaja üldse vaielda, seltsimehed. Lenin sündis meil, Venemaal!“

Kullapilduja

IRA LEMBE

HÄSTI VARA,
ENNE KOOLI –
PUHTAKS REHITSEN MA HOOVI

VAHER TUULEGA
SIIN HULLAS,
PUISTAS MAHA OMA KULLA.

HOOLSALT REHITSEN
JA PUHIN,
KUNI TEE ON KULLAST TUHI.

Väljas laulab vihmatilik

LEILI ANDRE

VÄLJAS LAULAB VIHMATILK:
TSILK-TSILK, TSILK-TSILK.
MÄRJAKS TEGI MÄNGURAJAD,
LIIVAKASTIS MÄED JA MAJAD.

LAULAB LAULU – LI-LA-LEE,
ÕHTULAULU LAPSELE.
LI-LA-LEE, TSILK-TSILK,
TSILK, TSILK, VIHMATILK!

VÄLJAS LAULAB VIHMATILK.
ULE LÄVE SILMAPILK
UNEPOJU TÕSTAB VARBA,
VIHMAMANTLI PANEB VARNA.

ILMA KUIVAKS MAGAB LAPS,
MAGAB KOIDU HELEDAKS,
TUDUB TUULE LAHEDAKS,
MÄNGURAJAD TAHEDAKS.

TÕO ON TEHTUD,
MEEL ON HEA –
RUTTU SAMMUD KOOLI SEAN.

KOOLIST TULLES IMESTAN –
JÄLLE KULD MIND PIMESTAB,
TEE ON KULLAPURU TÄIS!
KES SIIN NARRIMAS MIND KÄIS?

RAPPUB VAHER NAERUHOOS –
SUMMAS LEHTI MAHA TOOB.

Mann tahtis minna marjule

GEORG SEPP

MANN TAHTIS MINNA MARJULE.
MINE, MINE, MANNIKE –
METSAS PALJU MUSTIKAID,
SOO SERVAL SINIKAID,
MÄE VEERUL MAASIKAID,
VÕSAS VALMIB VAARIKAID.

AINULT – ÄRA UKSI MINE:
METS ON SUUR JA METS ON PIME,
SOO ON MÄRG JA LAUKALINE,
MÄGI JÄRSURINNALINE,
VÕSA KRIIMUSTAB MIS KOLE.
LÄHME PAREM KOOS, EKS OLE?

Illustreerinud E. VALTER

NÄHTAMATUD

INDIAANI
MUINASJUTT

Miks kilpkonn oma kilbi alla peitu poeb

Ennemuistsel ajal oskas kilpkonn vilistada, põldpüü aga mitte. Kilpkonn uitas ringi ja kelkis teiste loomade ees oma vilepilliga. Lõpuks sai põldpüü kadedaks ja palus talt vilepilli proovida. Esiolgu kilpkonn kartis mänguriista käest ära anda, kuid põldpüü sõnas: „Annan pilli sulle kohe tagasi. Kui sa kardad, et ma võin su pilli ära võtta, siis ole pillimängu ajal mu kõrval.“

Kilpkonn andis vilepilli põldpüüle. Põldpüü jooksis pilliga ringiratast ja vilistas sellega ilusasti.

„Kuidas mul pillimäng läheb?“ päris ta.

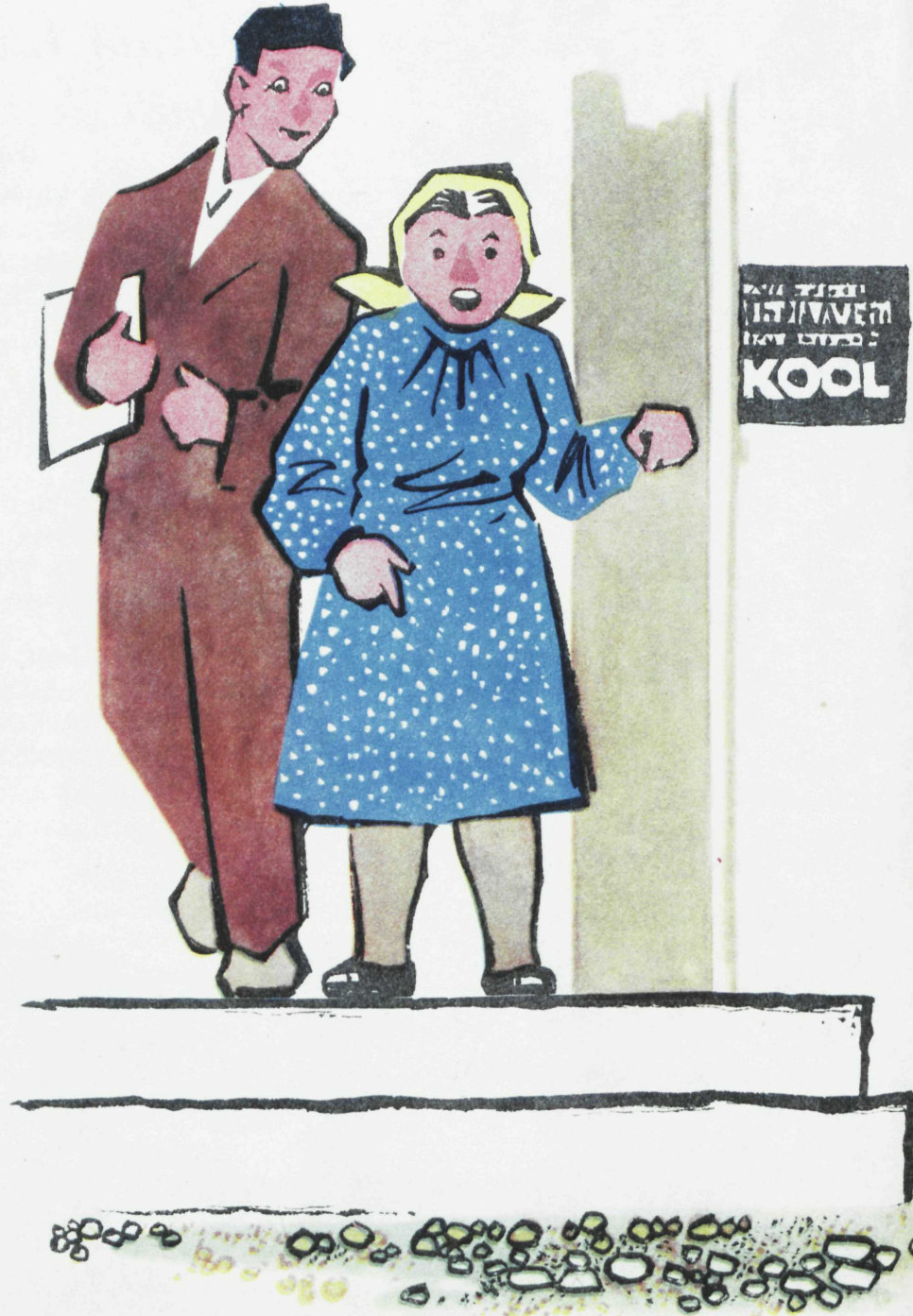
„Oo, oled meister puhuma,“ vastas kilpkonn, püsi-des kogu aja põldpüü kannul.

„Aga kuidas nüüd pillimäng kostab?“ küsis põldpüü kaugemale joostes ja valjusti vilistades.

„Imeilusasti,“ vastas kilpkonn ja lisas kiirust, et lin-nuga sammu pidada.

„Aga kuidas sulle nüüd mu mäng meeldib?“ küsis põldpüü, sirutas tiivad välja, tõi kuuldavale pika vile ja lendas vuhinal kõrge puu latva. Vaene kilp-konn aga jäi puu alla maha.

Kilpkonn ei saanudki oma vilepilli enam kätte. Tal on sellepärast veel tänapäevani kangesti häbi, ja niipea kui keegi talle läheneb, poeb oma kilbi alla peitu.

Kõik teise klassi oktoobrilapsed tulid kooli mannergu või korvikesega. Nendega pidid nad minema alevi parki kastanimune ja tammetõrusid korjama. Nüüd vadistasid lapsed koolimaja ees.

„Võtke ilusasti paariviisi ritta!“ hüüdis üle oktoobrilaste vadina pioneer Maire.

„Kähku!“ kamandas pioneer Tiina.

Kärmost võttis Külli Viivel käest kinni, Tõnu kahmas Pille pihu oma pihku, Toomas astus Mihkli kõrvale... Rivi hakkas juba ilmet võtma.

Just sel hetkel ilmus õue koolitädi, mulda täis prügikühvel käes. Seda pöösaste alla tühjedades torises ta: „Muudkui jooksete siin ringi, aga pärast... koridor jälle üleni porine!“

„Meie läheme hoopis parki,“ vastas pioneer Maire, „seal pole pori olemaski.“

„Mis seal on, seda ma ei tea,“ torises koolitädi edasi, „aga meie trepi ees siin on kole porilomp. Sada korda päevas peab koridori pühkima. Mina sellega küll ei lepi. Lähen sedamaid direktori juurde ja nõuan, et ükskord see lomp kinni aetaks.“ Koolitädi läks majja ja vist tõesti otse direktori juurde. Pioneer Maire, pioneer Tiina ja kõik teise klassi oktoobrilapsed aga jäid mõtlema. Jah, tolle lombi pärast said ka nende kingad ja saapad alalõpmata mustaks. Lompi võis pimedas koguni sisse sumada.

„Lapsed, teate, mis,“ ütles korraga pioneer Maire otsustavalt, „teeme õige enne parkiminekut oma trepiesise korda. Meid on ju palju. Meie käes käib see üks-kaks-kolm.“

„Millega me lombi täidame?“ tahtis Külli teada.

„Kividega,“ selgitas pioneer Maire. „Ja, näete, seal telefoniposti juures on kruusahunnik.“

Kus läks korraga tööks lahti! Pioneer Maire ja pioneer Tiina tassisid lombi põhja mitu suurt ja laia kivilahmakat. Oktoobrilapsed korjasid oma mannergusse või korvikesse pisikesi kive. Ja nad töid veel kruusahunnikust mitu-mitu korda kruusa. Kõik see kallati lompi kivilahmakate peale. Nõnda saigi auk kiiresti täis ja tehtud tööd oli päris rõõmus vaadata. Lompi polnudki enam.

„Oi, koolitädi tuleb!“ hõikas samas Külli. „Koos direktoriga!“

„Lapsed, jookseme nurga taha peitu ja piilume sealt, mis nüüd saab!“ ütles õhinal pioneer Maire ja pistis kõige ees lippama. Oktoobrilapsed tormasid linnuparvena tema kannul.

Tuligi koolitädi, tõmbas ukse lahti ja tähendas direktorile, pikale mureliku näoga mehele: „Vaadake nüüd ise, missugune poriauk...“

Koolitädi jäi sõnapealt vait. Ta hõõrus silmi ja kogeles: „lgatahes... alles vähe aja eest... oli siin porilomp.“

LYA KOMP

Illustreerinud E. PIKK

Tüli oli pisike pungis silmadega poiss. Ta luusis päevad läbi ringi ja aina otsis tööd. Kõikjal, kuhu ta sattus, töötas ta väsimata ja puhkamata. Ta nägi ja kuulis kõike ja krapsas kohe juurde, kus vaja. Ta pani suured inimesed kurja hälega kärkima ja lapsed jonnima. Ta ajas koerad purelema ja kassid turtsuma. Küll oli siis raginat ja riidu! Tüli vaatas oma tööd pealt ja rõõmustas: „Tüli tuligi!“

Aga viimaks ükskord väsis Tüli ära ja läks natukeseks sohu magama. Hommikul inimesed ärkasid ja imestasid, mis on küll juhtunud: riuraginat polegi kuulda, ilm lausa laulu ja lahkeid häälti täis! Kassidki limpsisid ühest ja samast kausist piima. Küll oli kõigil lõbus ja hea olla! Inimesed mõistatasid ja mõistsid: Tüli on jäänud magama. Aga kuhu? Hakati üheskoos otsima ja nähti, et väikesed mustad jäljed viivad sohu. Sealt leitigi Tüli mättal põõnutamas. Ruttu, ühel nõul tehti Tülile raudpuur ümber ja puuri uks pandi Hea Sõnaga lukku. Kui Tüli üles ärkas, ajas ta silmad veelgi rohkem punge ja kärkis: „Tüli tuleb!“ Aga ei ta saanud tulla ühtigi – Hea Sõna hoidis ust kõvasti kinni.

Jeemen

Otsi maakaardilt Araabia poolsaar. Punase mere rannikult leiad Jeemeni Araabia Vabariigi.

See maa on täis liivakõrbeid ja kivirusudes mäeahelikke. Paiguti laiuvad päikesest kõrbenud rohuväljad. Kõrbetes otsivad saaki häänid ja šaakalid. Rohtlates võib kuulda lõvi möirgamist ja siis pistavad jooksma välejalgsed antiloobid. Liivaluidete vahel on Jeemeni elanike, araablaste elupaigaks rohelsusse uppuvad oasid. Sinna on kaevatud sügavad kaevud, kust juhitakse vett niisutuskraavidesse. Oasides kasvavad datlipalmid, sidruni- ja banaani puud. Põldudel lobbab nisu ja hirsitaoline kõrvili – sorgo. Kuulus on araablaste kohv, mida nimetatakse Moka linna järgi moka kohviks. Kuna viljakat põllumaad on vähe, on araablastel palju mäenõlvade kivirusust puhastanud ja nõlvad täitnud astmete viisi mullaga. Seal kasvatatakse viinamarju või indigotaimi. Indigost saadakse sinist värvainet riiete värvimiseks. Pildil näed üht niisugust mäenõlvale rajatud astmelist viinamarjaistandust. Teisel pildil on araablane. Ta on talupoeg, kes uhkustab toredate rõivaste ja vööl suure kõvera noaga. Noatupp on hõbedast otsaga ja ilustatud värviliste kividega. Kuid kirjud rõivad ja kõver nuga on enamiku talupoegade ainukeseks rikkuseks. Praegu veel elavad talupojad vaeselt, sest põllud ning kitse- ja lambakarjad, hobused ja kaamelid

kuuluvad suuremalt osalt mõisnikele. Karjuseid nimetatakse beduiinideks. Nad rändavad loomakarjadega kõrberohtlates ja elavad telkides. Beduiinid alluvad suguharupealikuile – šeikidele. Ka linnades on inimeste elu vilets. Raske on tööd leida, sest Jeemenis on ainult üksikuid vabrikuid. Jalatsid, rõivad, põlluharimisriistad, kõik, mida araablastel tarvis läheb, tehakse kodus käsitsi. Jeemenit valitses kuningas, kes ei teinud midagi rahva elu parandamiseks. Kolm aastat tagasi kihutas rahvas kuninga maalt välja. Ent välismaised kapitalistid ei salli seda, et Jeemenit ei valitse enam kuningas. Nad püüavad araablasi hirmutada. Aeg-ajalt lendavad Inglise lennukid üle Jeemeni piiri ja pommitavad külasid.

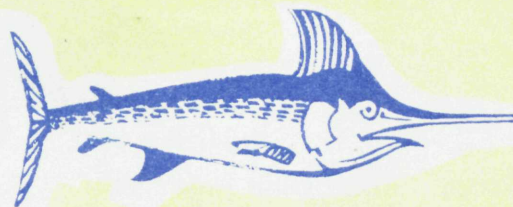
Kuid Jeemeni rahvas ei karda hirmutajaid. Jeemenil on tõeline sõber – Nõukogude Liit. Meie kodumaa on andnud Jeemenile abi mitme tehase ehitamisel, meie töölised on õpetanud araablasi töötama traktoritel ja ekskavaatoritel. Jeemenis ei olnud ühtki sadamat, kus võis suurtele merelaevadele kaupa laadida. Esimene moodne sadam Hodeida lähedale ehitati Nõukogude Liidu inseneride abiga. Meie tehastest saadeti sadama jaoks palju seadmeid.

EINO TALI

MÕÖKKALA JA ALLVEELAEV

Allveelaevade ehitajad kadestasid mõökkala. See viie meetri pikkune Atlandi ookeani kala lausa lendab

läbi vee. Ta ujub nii kiiresti, nagu kihutab võidusõiduauto siledal maanteel. Kas saaks ka allveelaeva nii kiiresti sõitma panna?

Kui lööd käega vastu vett, tunned veesurvet. Veesurve takistabki laevade kiiret liikumist.

Teadlased uurisid mõökkala ja avastasid: tema kiiret ujumist võimaldab mõök – nokataoline pea pikendus. Ujumisel tekitab mõök kala ees veetühja ruumi. Nii kaob veesurve. Kui allveelaeva ette kinnitada nõol, tekib ka laeva ees veetühi ruum. Ja allveelaev võib suurema kiirusega sõita. Praegu tehakse niisuguseid katsetusi.

VÕIMAS EKSKAVAATOR

Nõukogudemaal ehitatakse võimsaid ekskavaatoreid. Üks suur sammuv ekskavaator võib päevas kaevandada nii palju mulda, et sellega saab täita ligemale sada platvormvagunit. Seejuures heidab ekskavaator mulla 100 meetri kaugusele.

Kui palju selliseks tööks kulub aega töölisel, kes kaevab labidaga ja viib mulla 100 meetri kaugusele käruga? 500 aastat!

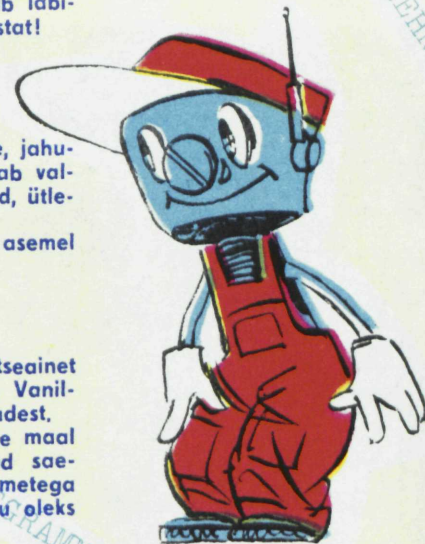
MASIN ANNAB PIIMA

Masinasse pannakse lehmatoitu: rohtu, porgandeid, peete, jahurokka. Täpsase surinaga hakkab masin tööle ja torust voolab valget vedelikku. See on piim. Teadlased, kes masina ehtasid, ütlevad, et masinapiim on lehmapiimast toitvam.

Kes teab, ehk tulevikus hakkavadki masinad lehmade asemel piima andma!

SAEPURUST MAITSEAINE

Maiasmokad tunnevad vanilliini. Seda healõhnalist maitseainet tarvitatakse šokolaadi ja mitmete magustoitude tegemisel. Vanilliini saadakse soojadel maadel kasvava vanillitaime kaunadest. Kas sa tead, et vanilliini valmistatakse ka kunstlikult? Meie maal on puidukombinaat, kus laudade saagimisel järelejäänud saepuru kogutakse kokku kui väärtuslik materjal. Eriliste segemetega tehakse sellest vanilliini. Tähtis on ainult see, et saepuru pleks saadud okaspuust.

HELJO MÄND

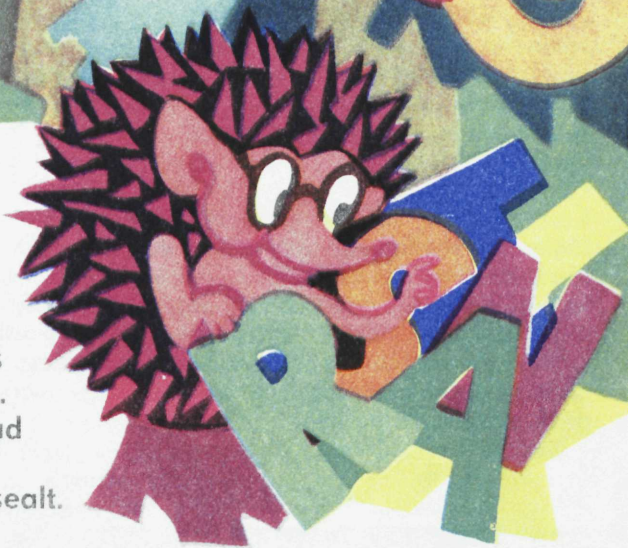
ROHELINE KOOL

Tümp-tümp,
timp-timp
kajab igal teel.
Nurmenukul võtmekimp,
kooliuksed lahti teeb.
Trill-trill
kõlab kell,
karukell
– arulill,
trill-trill.
Algab metsakool
igal pool,
trill-trill.

Tähti välja jagas siil:
säask sai N
ja hiir sai I.
Sitikas sai P ja R,
veeris kokku: PRR-PRR-PRR.
Lammas mägis: M'ÄÄ-M'ÄÄ-M'ÄÄ,
tema tähed M ja Ä.
Hunt sai U
ja öökull U,
meigas luges: KRU-KRU-KRUU.

Igaüks sai
mõne tähe,
kõigile jäid
tähed pähe.
Aga terve sületäis
tähti veelgi üle jäi.
Lapsed, kellel pead
on head,
võivad lisa võtta sealt.

AINO TIGANE

Mida ometi Anu koridori otsas jutustas, et tema ümber üha rohkem kaaslasti kogunes? Mitte ainult tüdrukuid, vaid ka poisse... Ulvi kõndis ligemale ning kuulis:

„Sellessamas Alutaguse metsa küttideonnis oli põrandal ehtne karunahk.“

„Mõtles, vana mõmmi nahk!“ kostis lastekobarast. Eerik, keda loomade puhul pisemadki täpsused huvitasid, nõudis:

„Kas oli pruuni või musta karu oma?“
„Pruuni.“

Anu näitas, kui pikalt tal karu karvad üle kederluu ulatusid, kui ta hommikul paljajalu seal peal seisis. Teda jälgiti pärani silmi.

Seda ei suutnud Ulvi enam kannatada. Ta kõneles hästi valjusti:
„Mina trambeldan iga päev karunahal. See on mul endal kodus, ja koguni valge.“

Ahaa! Näod pöördusid tema poole. Ja kui ta omakorda karva pikkust näitas – peaaegu põlvini –, trügis Eerik teiste vahelt juba tema juurde täpsusi pärima:

„Kas sinu karunahal pea samuti küljes on, nagu tavaliselt jäetakse?“
„Muidugi on. Kõrvad kahl!“
„Üh!“ kilasid tüdrukud. Poisid käratsesid: „Põnev!“

Vana säga
prillitoos
kadus ära
pilliroos.
Krips-krops
särjelaps
toosi põhjast üles toob.
Säga vurrudega veab
päevikusse
„väga hea“.

Illustreerinud V. HURT

Koolikeldris
vutt-vutt-vutt
mütab mullanina mutt.
Vutt-vutt-vutt.
Vutt-vutt-vutt.
Poppi teeb
see poisiklutt.

*

Kus on mesilase kool?
Nurme pool.
Usin mesilinnupoeg
lilli loeb –
üks, kaks, kolm.
Ninas õietolm.
Atsih!

Koerust täis on vihm.
Tilk, tilk, tilk,
märg kõik silmapilk.
Lõpeb tund.
Head und!

Anu üksi kahtles:

„Ulvi isa jahimees pole, kust ta naha sai?“

„Kes ei usu, tulgu vaatama,“ nähvas Ulvi.

Muidu alati tundide lõpul sõpru oodanud, oli Ulvi seekord esimesena riidehoius. Palitu vaid üht varukat pidi seljas, müts kaenlas, lippas ta tänavale. Seal heitis ta pilgu tagasi: ega nad viimaks kohe tema poole tule?

Koduvärvavas vänderdas Ulvile naabrite kutsikas vastu. Tüdruk silistas teda mõtlikult:

„Tunnista, sina kiskusid minu karunaha vahepeal tükkideks!“

Nii suur süüdistus kõlas kutsikale kiitusena, ta püüdis selle eest musiga tasuda. Aga et ta seejuures veel kohmakalt hüples, järgnes tõrelus:

„Pole sinusugusest kellegi rebijat... Mine!“

Toas, mapp ikka käes, astus Ulvi ahju ette. Vahest kukkus siit tule-

tukk maha ja põletas karunaha ära? Ta patsutas ahju – ei, ema polnud seda täna kütnud.

Aga siis on karunahk ilusti alles! Näe, seal kirjutuslaua keskmises mahukas sahtlis. Isa keeras selle lukku, võtme pistis püksitaskusse ja läks kodust minema. Ulvi ei saa kuidagi nahka külalistele näidata. Tõsijutt, ei saa... Tüdruk katsus sahtlit. Oh! See polnud ühti lukus, avanes üsna kergesti.

Isegi majalastega Ulvi sel õhtupoolikul ei mänginud. Ta käis aina toast tuppa.

„Mis sind nõnda rõhub?“ küsis ema.

„Karunahk.“

„Milline?“

„See... mida mul pole. Ja mida iial olnudki ei ole.“

Ta puhkes nutma.

Pealekauba

ERIKA ESOP

TÕO ON VALMIS,
TUJU HEA,
MAALER SAMMUD
KOJU SEAB.
TÜHJAD ON TA TOPSIKUD,
TOPSIKUD JA KOPSIKUD.

MAALER
PANEB MÜTSI PÄHE,
VÕTAB KAASA TOPSIKUD,
TOPSIKUD JA KOPSIKUD,
JA SIIS RÕOMSALT
TOOLE LÄHEB.

LÄBI PÄEVA
LAULU KAJAB,
VÄRVIB LAULDES MAJA.

KAS KÕIK VÄRV
SIIS ÄRA KULUS?
MAALRIAMET
OLI TULUS—
MAALERPOISS SAI PEALEKAUBA
KIRJUD KÄED
JA KIRJU LAUBA,
AGA OMA VANAST KUUEST
MITMEVÄRVILISE UUE.

Suur ausõna

A. PACAKOWA

Ühel ilusal päeval juhtus Jaroslavekil äpardus. Sõpradega palli mängides lendas punase-sinisetriibuline kera läbi aknaklaasi tuppa. Jaroslaveki ema nägi ainult, kuidas tema poeg kadus sõpradega nurga taha.

Õhtul istus ema Jaroslaveki voodi servale ja vaatas pojale silma.

„Jaroslavek,” ütles ta, „kas sa ei tahaks mulle siiski öel-

da, kes viskas meie akna sisse?”

„Mina ei visanud!” kinnitas Jaroslavek.

„Nii, nii! Siis oli see ehk Dedrich või Jendra?”

Jaroslavek vaikus.

„Või koguni väike Marcel, sinu parim sõber?”

Jaroslavek uuris linoserva ja vaikus.

„No kuule, poiss,” ütles siis ema iga sõna tähendusrikkalt rõhutades, „see pole sinust tõesti kena, et sa minu küsimustele ei vasta.”

„Ma ei saa,” sosistas Jaroslavek.

Küigelaul

KALJU KANGUR

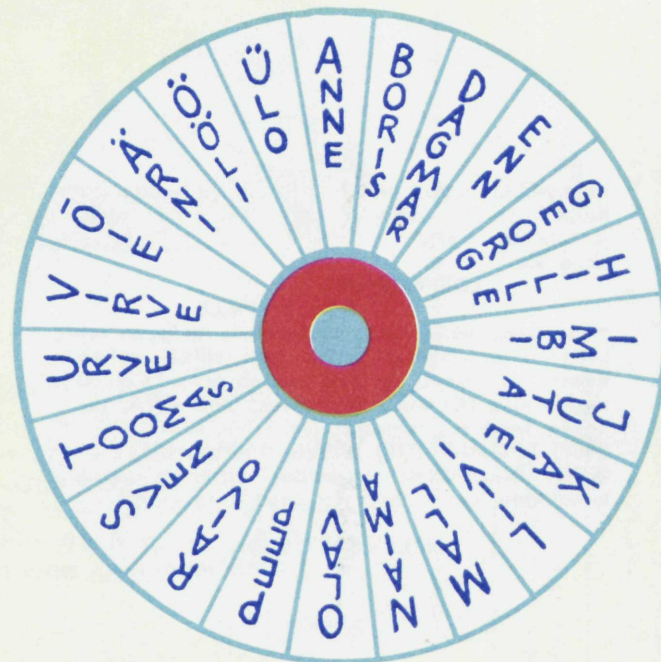
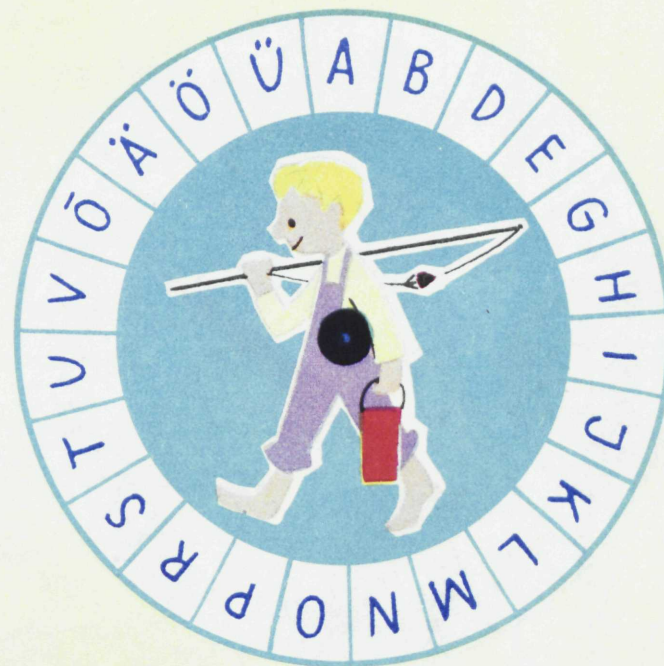
KIIGA-KAAGA, KASS KÄIS
 KAAREPERES,
 BOAMADU POEGI
 MÖSKIS MERES.
 KIRILINNUD KOLMEKESI
 KÜNSID KESA,
 PADAKONN TEGI
 PUU OTSA PESA.
 ANNA AGA HOOGU,
 TIDI-RIDI-RIDI!
 TAEVAS KUKKUS ÜMBER
 TAGURPIDI.
 METSAPENI PÖÖSAS
 JÄNEST PELGAS,
 SÖNN SÖTIS SÖTTA
 SIILI SELJAS.
 KITS ISTUS KORSTNAL
 JA PUHUS PILLI,
 TARAKAN TANTSIS
 VARBAD VILLI.

SEDA SINIST JOONT MOODA LOIKA VÄLJA KÕRVALOLEV KÄSITÖOLEHT

SALAKIRI

Kindlasti oled sa kuulnud, et pioneeridel on olemas salakirjad. Neid kasutatakse maastikumängus ja pioneerikoondustel. Tore on vahel ka sõbrale kirja saata, mida teised lugeda ei oska. Kuidas salakirja kirjutada? Kohe õpetan. Lõika välja kõik kettad. Väiksem ketas asetatakse suurema peale ja kinnitatakse nad siis keskkohast naelaga. Samuti toimib pärast teise kettaga. Ütleme, et sa tahad sõbrale saata sellise kirja: LÄHEME KALALE.

Kõigepealt vali salakirja võti. Olgu see seekord: D=H. Keera nüüd kettaid nii, et väikese ketta täht H satub kohakuti suure ketta D-tähega. Nüüd otsi üles suurel kettal täht L. Sa näed, et see on kohakuti väikesele kettale tähega O. Edasi näed, et tähele Ä vastab täht A, H-le vastab täht K, jne. Kui sa niimoodi leitud väikese ketta tähed välja kirjutad, saad salakirja: OAKIPI NEEOI.

„Miks siis?“
 „Ma andsin oma suure ausõna...“
 „Kas sa üldse tead, mida see suur ausõna tähendab?“
 imestas ema.
 „Tean! Kas sina pole siis kuulnud, et kui mees annab sõna, siis ta ka peab seda?“
 Jaroslaveki silmades helkis kindel valmisolek mehesõna pidada.
 „Aga seda sa võiksid mulle ikkagi öelda, kellele sa oma suure ausõna andsid?“
 „Frantičekile!“ ütles Jaroslavek ja uinus, õnnelik naeratus näol.

NALJA!

Siia tuleb veel juurde märkida salakirja võti: D=H.
Kuidas saab su sõber salakirja lugeda?

Ta vaatab võtit D=H ja keerab siis väikesel kettal tähe H suurel kettal asuva D-tähega kohakuti. Just niisamuti, nagu toimisid sina salakirja koostamisel. Nüüd otsib ta üles väikesel kettal tähe O ja näeb, et see on kohakuti suurel kettal asuva L-tähega. Tähele A vastab suurel kettal täht 'A', tähele K täht H, jne. Niimoodi kirja lahendamises saabki ta teksti: LAHEME KALALE.

Kui väike ketas ümber pöörata, vastab igale suure ketta tähele üks arv väikesel kettal. Siis saad salakirja kirjutada numbritega. Selleks tuleb jälle ise valida võti (näiteks N=18) ja keerata ketaid nii, et suure ketta täht N on kohakuti väikesel kettal oleva arvuga 18. Edasi oskad juba ise vajalike tähtede asemele numbrid kirjutada.

Kolmandalt kettalt leiad 23 poisi- ja tüdrukunime. Ka seda ketast saad kasutada salakirja koostamiseks ja lahendamiseks.

Olgu kiri:

LOE RASMUST!

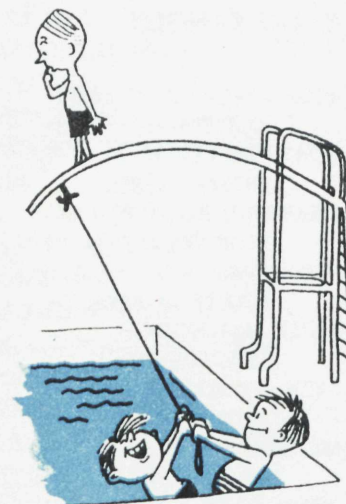
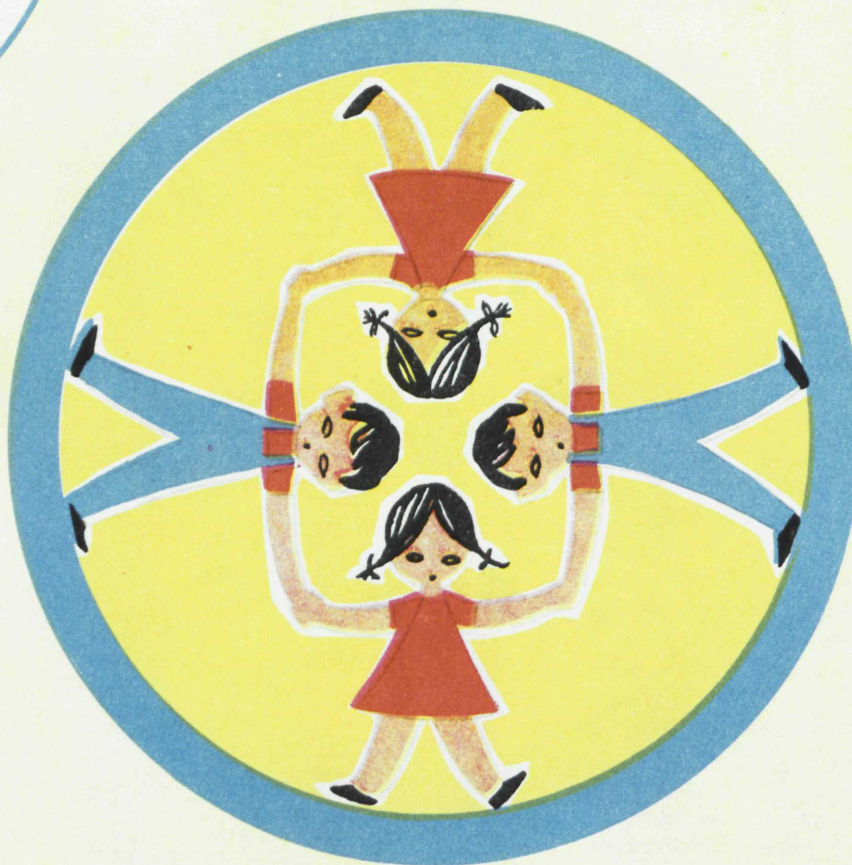
Võti: B=HILLE

Nüüd aseta väike ketas suure peale ja pane suurel kettal B ja väikesel kettal nimi HILLE kohakuti. Koosta kiri. Näed, et L-le vastab nimi PEEP, O-le vastab nimi TOOMAS, E-le vastab nimi JUTA, jne.

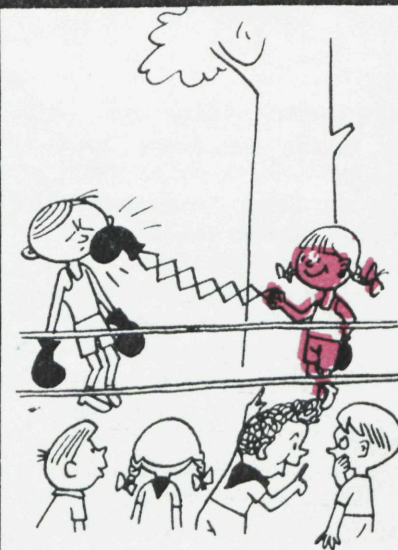
Kokku saad rea nimesid:

PEEP, TOOMAS, JUTA, VIRVE, GEORG, ÕIE, RAIVO, ÕOLI, ÕIE, ARNI! Ja kuidas niisugust salakirja lahendada, see ei vaja vist enam selgitamist!

MARIANNE MUDA

Olen kindel –
ta hüppab nüüd kohe!

Ta käib noorte tehnikute ringis.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Suvel saatsid Elva Keskkooli IV-b klassi õpilased mulle hästi paksu ümbriku. Tegin selle lahti ja nägin sees raamatut. Aga päris raamat see ei olnud, kuna oli käsitsi kirjutatud. Kaane peal oli „Almanahh“. Almanahh on niisugune kogu, kuhu on pandud joonistused, jutustused ja luuletused. Kutsusin oma hea sõbra Telepoisi külla ja näitasin temale ka. Lugesime almanahhi koos läbi. Ja mõtlesime, et sinagi tahaksid neid joonistusi ja jutukesti näha. Nii valisimegi välja paremad tööd. Kirjuta mulle, kuidas nad sulle meeldisid ja kas sinu koolis ka almanahh ilmub.

Täheke

SÜGISEL

Tasa sajab lehti puult,
langeb alla sügiskuul.
Lindudel on suured mured,
teel on lõunamaale kured.

Maanteel auto poriseb,
traktor niidul müriseb.
Põllul korjatakse vilja,
varavalgel, õhtul hilja.

Ei saa rahu päeval, ööl,
igal pool käib kibe töö.
Vili kõik on pandud aita,
keegi meid ei saa küll laita.

AGO MUTTIK

„Ehitusel“ – joonistanud MADIS KÜTT

SAABUNUD ON ÕÕ

Saabunud on meile öö,
lõppenud nüüd kõigil töö.
Kusagil ei kuule kära,
voodisse kõik läinud ära.

Tänav vaikne, tänav pime.
Aga uni – näe, kus ime! –
uneliiva raputab,
siia-sinna saputab.

Liivatera silma vaob,
peagi kõik nüüd meelest kaob,
ainult nohinat veel kuuled.
Või on väljas vinged tuuled?

HELLE MÄEMETS

„Pioneeriks astumine“ – joonistanud HELLE MÄEMETS

„Kolhoosis“ – joonistanud RAIVO SEPP

RATTASÕIT

Hommikul ärgates tegin ruttu voodi üles ja läksin siis kohe akna juurde vaatama, missugune on ilm. Ilm oli ilus, kuid õu oli veel porine. Panin kähku riidesse ja läksin välja. Võtsin ratta ja sõitsin isa juurde. Isa aga keelas: „Ära sõida rattaga, ümberringi on ju pori!“ Sõitsin tagasi koju, viisin ratta kuuri ja hakkasin puhastama. Tegemist oli küll, enne kui puhtaks sain. Isal oli õigus, ratasid ei tasu lõhkuda. Küll varsti tulevad paremad ilmad, eks siis tee pikemaid sõite.

VELJU MARK

Eelmise „Tähekesel“ tegemisel juhtus trükikojas äpardus. Leheküljel 4 peab luuletuse „Tulus õpetus“ viies rida olema „Kirsikont teeb kõhus kisa.“

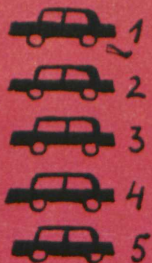
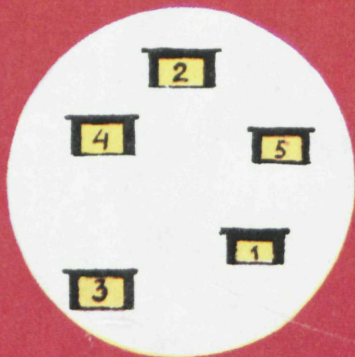
ELKND Keskkomitee ja ENSV Pioneerorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 11 – 1965.
Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigna.
Toimetaja H. Pukk. Kunstiline toimetaja E. Pikk.
EKP Keskkomitee Kirjastus. Tallinn, Lauristini 1, tel. 422-28. Toimetuse aadress: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

Esikaanel H. SAMPU
joonistus „Suur Oktoober“

Laduda antud 27. IX 1965. Trükkida antud 29. X 1965. Trükikoda 46 500. Paber 60x90, 1/16. Trükiprogramm 2. Arvutisprogrammid 2.91. MB-09044. Tellimise nr. 1458.
Trükikoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 41. Журнал «Звездочка». На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстонии.

Lapsed, tulge võistlema! Proovige, kas oskate kõiki ülesandeid õigesti lahendada. Vastused saatke mulle, siis tean, kellele preemiaks raamat määrata.

Täheke

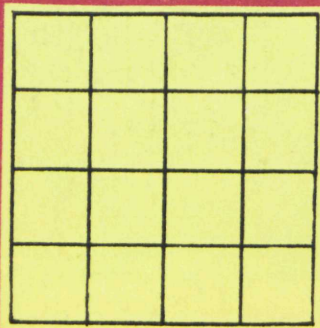
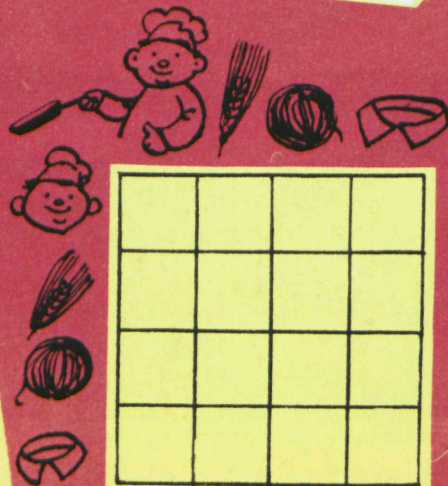
AUTOD GARAAZI

Kuidas saab need autod toimetada nende seisukohtadesse nii, et ühelgi masinal poleks vaja üle teise jälgede sõita?

MÕISTA, MÕISTA!

Maa peal kõnnib, maad ta tuhnib, taevast ei näe iialgi. Ühtepuhku muudkui karjub, endal häda ei midagi. Kes ta on?

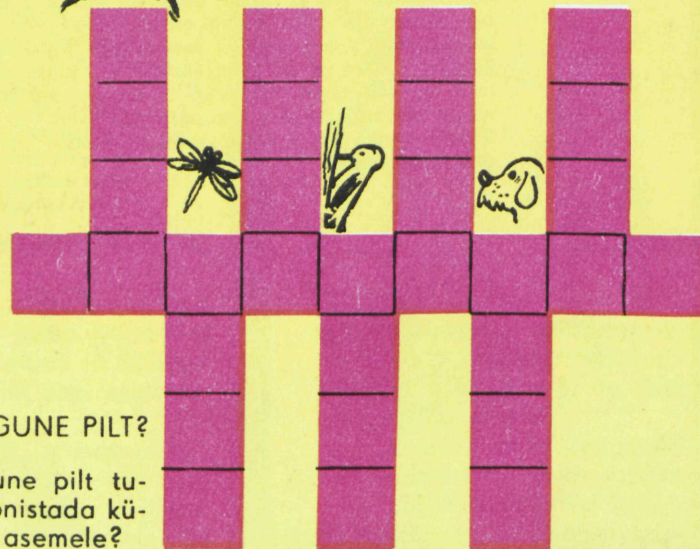
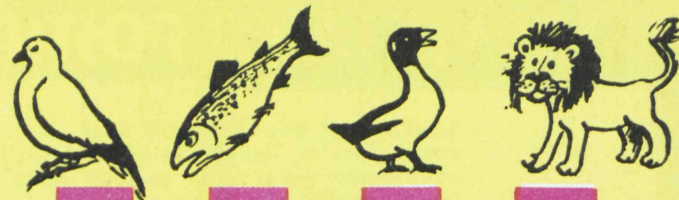
Ise väike karvakera, peenikene saba taga, aga juba sündides on tal kohe vurrud ees. Kes ta on?

RISTSÕNA

Kõrvad pikad nagu jänkul, kabjad all just nagu hobul. Hunt ta pole, kuigi hall. Aga hääl kui pasunal. Kes ta on?

Joonistanud M. KERNUMEES

MISSUGUNE PILT?

Missugune pilt tuleks joonistada küsimärgi asemele?

KOLM KÕOGIVILJA

Annel oli aias katselapp. Mis sellel kasvas?

KUHU KEEGI?

Missugustesse kastikesse tuleks kirjutada need sõnad? Ja kuidas?

SAMMAL

LOOR

KEEL

KOOL

